

**SPRAWOZDANIE
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ
ZA 2018**

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust.1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 tekst jednolity o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 poz. 998), która zobowiązuje Burmistrza do złożenia Radzie Miejskiej rocznego sprawozdania z realizacji zadań.

1. Określenie zadań własnych gminy.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym przez ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spoczywa m.in. na jednostkach samorządu terytorialnego.

Art. 176 powołanej ustawy określa zadania własne gminy dotyczące działań związanych z organizacją pieczy zastępczej na terenie gminy i tak do zadań należy:

- a) opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- b) tworzenie systemu opieki nad dzieckiem , w tym placówek wsparcia dziennego,
- c) finansowanie kosztów szkoleń, podnoszenia kwalifikacji, innych kosztów asystenta rodziny i rodzin wspierających,
- d) finansowanie kosztów szkoleń, podnoszenia kwalifikacji, innych kosztów asystenta rodziny i rodzin wspierających,
- e) sporządzanie sprawozdań rzeczowo finansowych z zakresu wspierania rodziny,
- f) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka i rodziny zagrożonej.

2. Gminny Program wspierania Rodziny

Gminny Program Wspieraniu Rodziny na lata 2016-2018 został przyjęty Uchwałą Nr XVIII/140/16 Rady Miejskiej w Radłowie z dnia 22 luty 2016r. Celem programu jest wzmocnienie roli rodziny poprzez wspieranie instytucjonalne i integrację społeczno- zawodową. Ma na celu pomoc osobom i rodzinom z grup szczególnego ryzyka w każdym przypadku, kiedy jest to możliwe jak również podjęcie osłonowych działań zapobiegających izolacji i marginalizacji tam gdzie to konieczne, a także działań prewencyjnych i edukacyjnych na rzecz wspierania rodziny po to, aby poszczególni członkowie rodziny dążyli do samorealizacji, zaradności, samodzielności i odpowiedzialności.

Gminny Program służy wzmocnieniu roli rodziny poprzez wspieranie instytucjonalne i integrację społeczno-zawodową. Program odnosi się do gminnej polityki rodzinnej, w sytuacjach kumulacji problemów oraz stanowi element profilaktyki dla rodzin zagrożonych marginalizacją.

W roku 2018 realizowane były następujące cele strategiczne zawarte w programie.

1. PRECIWDZIAŁANIA MARGINELIZACJI I DEGRADACJI SPOŁECZNEJ RODZINY.

Obejmują wspieranie rodzin o niskim statusie materialnym z niepełnosprawnością i problemami długotrwałego bezrobocia.

Realizatorem tego zadania był MGOPS w Radłowie. Z udzielanej pomocy skorzystało w 2018 roku – 520 osób a rodzin 241.

Rodzinom znajdującym się najtrudniejszej sytuacji życiowej udzielono pomocy w formie:

- zasiłki stałe 2018 - 45 rodzin
- zasiłki celowe 2018 - 112 rodzin
- zasiłki okresowe 2018 - 365 rodzin
- pomoc w postaci dożywiania w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” 2018- 78 rodzin

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza w prowadzeniu gospodarstwa domowego –14, w tym:

Rodziny niepełne - 7
Wielodzietność - 6
Przemoc - 20

W stosunku do osób bezrobotnych podejmowano działania zmierzające do ich aktywizacji zawodowej, poprzez współpracę z Urzędem Pracy zawieranie kontraktów socjalnych i szeroko rozumianej pracy socjalnej pracowników socjalnych. Organizowanie prac społeczno-użytecznych, zatrudnienie w pracach interwencyjnych i robotach publicznych i Centrum Integracji Społecznej.

Osoby niepełnosprawne w celu umożliwienia im pobytu w środowisku lokalnym korzystali ze specjalistycznych usług w Środowiskowym Domu Pomocy dla Osób zaburzonych Psychiczenie oraz z pomocy sąsiedzkich i usług opiekuńczych.

2. WZMOCNIENIE FUNKCJI I ROLI RODZINY - STWORZENIE EFEKTYWNEGO WSPARCIA RODZIN W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKNCZO -WYCHOWAWCZYCH.

Przy MGOPS w Radłowie działa Punkt Konsultacyjny, którego celem jest udzielenia wsparcia osobom w sytuacji kryzysowej w ramach pierwszego kontaktu.

Od 2013 roku w MGOPS zatrudniony jest asystent rodziny, którego zadaniem jest pomoc rodzinie w przezwyciężeniu trudnej sytuacji rodzinnej. Praca asystenta opiera się na bezpośrednim kontakcie z klientem w ich miejscu zamieszkania.

Działania, które są podejmowane przez asystenta na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w rodzinie są liczne i wielokierunkowe. Dla każdej rodziny, po wcześniejszej ocenie sytuacji, został stworzony indywidualny plan pracy, który jest realizowany w oparciu o odpowiednio dobrane działania.

W 2018 roku zatrudniono 1 asystenta i objęto działaniami 14 rodzin. MGOPS od 2013 roku korzystał z Resortowego Programu: „Asystent rodziny”. W 2018r. otrzymał dofinansowanie w kwocie 15.027 zł.

Asystent rodziny zgodnie z art. 15ust 1 ustawy o wspieraniu i pieczy zastępczej realizuje następujące zadania:

- ✓ Opracowuje i realizuje plany pracy z rodziną we współpracy członkami rodziny i w konsultacji z pracownikami socjalnymi.
- ✓ Udziela pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.
- ✓ Udziela pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych.
- ✓ Udziela pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych.
- ✓ Wspiera aktywność społeczną rodzin.
- ✓ Motywuje członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
- ✓ Udziela pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej.
- ✓ Podejmuje działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
- ✓ Prowadzi indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci.
- ✓ Dokonuje okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi o którym mowa w art. 17 ust. 1.
- ✓ Monitoruje sytuację rodziny po zakończeniu pracy z rodziną
- ✓ Sporządza na wniosek sądu opinie o rodzinie i jej członkach.

Ponadto asystent podnosił swoje kwalifikacje i wiedzę poprzez udział w szkoleniach (certyfikaty w aktach). 47 dzieci wraz z rodziną uczestniczyli w zajęciach Placówki Wsparcia Dziennego, gdzie otrzymali specjalistyczną opiekę.

Placówka w ramach usług wspierania rodziny zapewniła w swojej ofercie w szczególności:

1. Pracę z dzieckiem prowadzoną w oparciu o Indywidualny Plan Wsparcia opracowany z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, potencjału, predespozycji, potrzeb dziecka oraz jego rodziny.
2. Zajęcia opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci prowadzone w wymiarze 6 godzin dziennie od poniedziałku do piątku oraz dwie soboty w miesiącu.
3. Specjalistyczne zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci.
4. Zajęcia psychoprofilaktyczne dla dzieci z zakresu przeciwdziałania przemocy.
5. Zajęcia z elementami Treningu Zastępstwa Agresji TZA-ART.
6. Indywidualne wsparcie logopedyczne oraz psychologiczne dla dzieci.
7. Zajęcia artystyczne, rozwijanie pasji i zainteresowań i zainteresowań dzieci i młodzieży .

8. Zajęcia techniczno-informatyczne z zakresu robotyki i programowania dla dzieci.
9. Organizację i realizację wyjazdów kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.
10. Zapewnienie codziennego wyżywienia dla uczestników placówki w ramach usługi cateringowej, warsztaty kulinarne.
11. Wsparcie dla rodziców w ramach:
 - indywidualnych konsultacji psychologiczno-pedagogicznych dla rodziców,
 - organizacji zajęć integracyjnych dla dzieci i rodziców,
 - organizacji warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze dla rodziców („Oswoić dziecięce lęki”)
12. Prowadzona była praca z osobami niepełnosprawnymi celem wsparcia rodzin zmagających z problemem niepełnosprawności dziecka.

Działania prowadzone w placówce swoje założenia metodyczne opierają głównie na gruncie nowoczesnego synergetycznego modelu profilaktyki społecznej.

Działalność Placówki współfinansowana jest przez Unię Europejską – Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Pracownicy socjalni interweniowali w środowiskach zagrożonych przemocą, szczególnie nacisk i ostrożność zachowywano tam gdzie są nieletnie dzieci i udzielano stosowną pomocą. Pomoc realizowana jest zgodnie z planem działań grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego. Monitoring prowadzony jest przez pracowników socjalnych oraz dzielnicowych Policji.

Asystent poszerzał swoją wiedzę na temat rodziny przy współpracy z innymi jednostkami mogące również pomóc tej rodzinie. Ponadto brał udział w posiedzeniach grup roboczych zespołu interdyscyplinarnego.

Sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia dziecka podejmuje działania interwencyjne polegające na złożeniu wniosku do Sądu o wgląd w sytuację rodziny. Celem działań asystenta jest wsparcie rodziny w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej lub trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Rezultaty podejmowanych działań:

1. Poprawa funkcjonowania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

2. Zdobywanie większej wiedzy rodzin w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego, rozwijanie kompetencji wychowawczych, budowanie prawidłowych więzi i relacji rodzinnych
3. Poprawa warunków mieszkaniowych.
4. Edukacja rodzin w obszarze dbania o zdrowie (zasady higieny prawidłowego odżywiania, leczenia, pozyskanie orzeczenia o niepełnosprawności).
5. Podejmowanie działań w obszarze aktywności zawodowej.
6. Podjęcie działań w zakresie uregulowania sytuacji prawnej rodziny.
7. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia finansowego oraz pracy socjalnej.

Połączenie pracy pracownika socjalnego i asystenta daje pełen obraz sytuacji rodziny i daje możliwość trafnego zdefiniowania form wsparcia działań krótkofalowych i długofalowych na rzecz rodziny. Taka praca stwarza możliwość uzyskania mniejszych lub większych efektów pracy z rodziną.

W celu wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w szkołach na terenie gminy Radłów prowadzone były następujące zajęcia:

- nauczanie indywidualne
- zajęcia dydaktyczne - wyrównawcze
- zajęcia korekcyjno - kompensacyjne
- zajęcia logopedyczne

Ponadto w szkołach prowadzone są:

- Zajęcia przez specjalistów z Powiatowej Poradni Psychologicznej – Pedagogicznej w Tarnowie na terenie szkoły szkoleń dla rodziców
- Prowadzenie przez psychologa szkolnego prelekcji szkoleń dla rodziców
- Przeprowadzenie przez psychologa indywidualnych rozmów z rodzicami i uczniami, których celem jest rozpoznawanie indywidualnych potrzeb, a także udzielenie wskazówek i pomocy w rozwiązywaniu problemów.
- Organizowanie prelekcji i spotkań z policjantami
- Prowadzenie przez zaproszonych specjalistów zajęć dla dzieci i młodzieży z zakresu zapobiegania agresji i przemocy
- Zorganizowanie wyjazdu dla młodzieży na profilaktyczny spektakl teatralny do Tarnowa
- Przygotowanie profilaktycznych przedstawień na terenie szkoły
- Wykonywanie gazetek tematycznych
- Rozdawanie broszurek i ulotek dzieciom i rodziną
- Podnoszenie wiedzy uczniów NT zjawiska przemocy w rodzinie w ramach lekcji wychowawczych
- Wychowanie do życia w rodzinie

- Zajęcia z pedagogiem szkolnym
- Indywidualne rozmowy interwencyjne z uczniami sprawującymi problemy wychowawcze, w tym również z uczniami objętymi nadzorem kuratorskim
- Rozmowy wspierające-motywacyjne
- Zajęcia dla dzieci ze zdiagnozowaną dysleksją
- Pomoc w formie dostosowania nauczania do zaleceń psychologiczno-pedagogicznej
- Działania zakresu cyberprzemocy
- Prowadzenie pogadarek z rodzicami w celu podnoszenia wrażliwości
- Przygotowanie młodego pokolenia do pełnienia ról w rodzinie
- Poszerzenie wiedzy uczniów zakresu praw dziecka
- Zajęcia na temat kształtowanie umiejętności kontrolowania własnego zachowania w sytuacjach stresowych wśród dzieci i młodzieży
- Zajęcia z zakresu zapobiegania agresji
- Warsztaty dla rodziców „Kompetencje rodzicielskie, prawa, obowiązki oraz odpowiedzialność rodziców”
- Udział w warsztatach: „Poznaję i wybieram”, „Zapobieganie uzależnieniom behawioralnym”, „Bezpieczne ferie ,bezpieczne wakacje”
- Realizowano program profilaktyczny: „Nie pal przy mnie proszę”, „Bieg po zdrowie”
- Organizowanie dla uczniów wycieczek, wyjazdów do kina i teatru
- Zachęcanie uczniów do rozwijaniu talentów
- Angażowanie najbliższej rodziny w działania szkoły m.in. - przygotowanie stroików świątecznych. Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki
- Zachęcanie uczniów do czynnego udziału w szeregach : zespołu „**Mali Radłowianie** „ **Caritas** „ **Szkolnego Klubu Wolontariusza**”
- Zachęcanie uczniów do rozwijania zainteresowań i udziału w zajęciach w ramach projektów
- Organizowanie dla uczniów i rodziców imprez szkolnych, festynów, akademii i przedstawień
- Współpraca z pracownikami socjalnymi, asystentem rodziny
- Prelekcje dla rodziców: „Kochaj i wymagaj”
- Wychowanie poprzez czytanie
- Prelekcje dla uczniów (warsztaty): „Szary domek”, „Świat emocji”, „Radzenie sobie z zachowaniami pomocowymi”
- Projekty: „Rodzinkami wszystko gra”, „Trzymaj formę”.

Gminne Centrum Kultury prowadziło następujące działania:

- ferie zimowe dla dzieci i młodzieży gdzie były prowadzone zajęcia zakresu przemocy rówieśniczej
- piknik rodzinny
- wigilia na Radłowskim Rynku
- zabawa andrzejkowa
- Mikołajki dla dzieci

Wsparcie rodzin często stanowi pracę od podstaw. W wielu rodzinach należałoby nadrobić wieloletnie, a nawet wielopokoleniowe zaniedbania. Dorośli którzy nigdy nie doświadczyli prawdziwego dzieciństwa podobny los proponują swoim dzieciom. Najczęściej wynika to z niskiej świadomości ról małżeńskich i rodzicielskich. W części środowisk udaje się wypracować relację z rodziną, która pozwala na ukształtowanie postaw i poglądów a w konsekwencji na poprawę funkcjonowania rodziny. W nielicznych przypadkach członkowie rodzin stawiają silny opór przed zmianą. Poczucie żalu, trwanie przy zachowaniu pozorów, **rodziny bez problemów**: często wywołuje impulsywne reakcje.

W takich rodzinach proces nawiązywania relacji trwa dłużej, a budowanie zaufania niezbędnego do dalszej pracy postępuje wolno. Potrzeba wsparcia asystenta rodziny trwa przez lata, a w niektórych przypadkach winna być na stałe jak w grę wchodzi czynniki zdrowotne (np. upośledzenie umysłowe). Tylko wtedy mogłaby osiągać wymierne efekty.

Ponadto realizowano **projekt socjalny pt. „Warsztaty dla rodziców”** przez pracownika socjalnego MGOPS w Radłowie, który stanowił innowacyjną metodę pracy z rodziną. Celem warsztatów było budowanie więzi z dzieckiem w oparciu o dialog. W programie zajęć znalazły się następujące tematy ; sposoby radzenia sobie z trudnymi oraz nieprzyjemnymi uczuciami, wyznaczenie granic, ustalenie zasad, zachęcenie dzieci do współpracy i samodzielności, kary i konsekwentne uwalnianie dzieci od grania ról pochwały zgodnie z prawdą. Rodzice w ciągu niespełna trzech miesięcy zdobywali wiedzę, umiejętności, a także wspólnie poszukiwali odpowiedzi na pytania jak radzić sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i nastolatkami.

Osiągnięte efekty:

- wprowadzenie w życie nabytych umiejętności zgodnie z ideą wzajemnego szacunku

- lepsze radzenie sobie z dzieckiem ,zmniejszenie bezradności wychowawczej
- poprawa relacji w rodzinie i podniesienie jakości kontaktów rodzic –dziecko
- zmiana postaw rodzicielskich w kierunku wartości pożądaných wychowawczo
- zmniejszenie stosowania różnorodnych form przemocy i wykorzystywania władzy rodzica

Każdy uczestnik otrzymał dyplom oraz książkę pt. „**Jak mówić żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać żeby dzieci do nas mówiły**”.

POTRZEBY

1. Dodatkową formą pomocy dla rodzin jest wsparcie świadczone przez rodziny wspierające. Rodzina ta, zgodnie z art. 29 ustawy przy współpracy asystenta rodziny powinna pomagać rodzinie, która przeżywa trudności w opiece i wychowaniu dziecka; prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu ról społecznych. Biorąc pod uwagę zapis art. 30, mogą nią stać się osoby z najbliższego otoczenia dziecka. Pomoc rodziny wspierającej wydaje się być podstawą skutecznego systemu wsparcia. Ponadto niewykorzystanym, a bardzo ważnym instrumentem są grupy wsparcia, które z ekonomicznego punktu widzenia mogą być bardzo efektywnym narzędziem, poprzez wymianę informacji i zrozumienia swoich emocji. Dla nich należałoby wygospodarować pomieszczenie i zmotywować do takich spotkań W naszej gminie ogłoszono informację w sierpniu 2016 na naszej stronie o możliwości bycia rodziną wspierającą. Do dnia wykonania sprawozdania nie było chętnych na w/w rodziny pomimo prowadzonych rozmów na temat grup wsparcia do tej pory rodziny nie wyraziły chęci udziału.

2. Potrzeba kontynuacji realizowanych dotychczas działań ze strony asystenta rodziny na rzecz rodzin przeżywające trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez zatrudnienie asystenta i zapewnienie środków na wynagrodzenie i podnoszenie kwalifikacji

3. Prowadzenie nadal działań edukacyjnych dla dzieci w placówce Wsparcia Dziennego i poszerzenie tych działań w szkołach na terenie naszej gminy.

4. Poszerzenie spotkań asystenta rodziny i przekazanie informacji na temat swojej pracy w pozostałych placówkach oświatowych na terenie naszej gminy podczas zebrania rodziców.

5. Wymiana międzypokoleniowa poprzez wspólne spotkania seniorów z dziećmi i młodzieżą warsztaty, biesiady, rozmowy, nawiązywania przyjaźni (Klub Seniora plus Placówka Wsparcia Dziennego, placówki oświatowe).

Radłów dnia 22.01.2019